

شبه‌قانون‌های غیرقانونی

کامبیز نوروزی

حقوق‌دان

در نظام حقوقی کشور قانون هر روز بیش از پیش مقام و موقعیت خود را از دست می‌دهد و به‌سادگی نادیده گرفته می‌شود. نهادهای متعدد خود را مجاز می‌دانند مصوباتی صادر کنند که در تقابل با انواع قوانین کشور است. با چنین وضعیتی، انتظار تحقق نظم پایدار که هدف اصلی قانون است، به توفقی بیهوده بدل می‌شود. آخرین نمونه این نوع مصوبات، تصمیم شورای سران قوا درباره قراردادهای اجاره است. به گفته وزیر راه و شهرسازی، براساس مصوبه سران سه قوه درخصوص تمدید قراردادها و تعیین سقف افزایش اجاره‌بها در سال ۱۴۰۵، همه قراردادهای اجاره املاک مسکونی که مدت اعتبار آنها از تاریخ ابلاغ این مصوبه تا پایان سال ۱۴۰۵ منقضی می‌شود، در صورت تقاضای مستاجر برای تمدید به مدت یک سال از تاریخ انقضای مدت قرارداد و با افزایش حداکثر ۲۵ درصد میزان افزایش اجاره‌بها و قرض‌الحسنه مربوطه، در همه نقاط کشور تمدید می‌شوند. در این مصوبه تأکید شده است که مراجع قضائی باید از صدور دستور تخلیه به جهت انقضای مدت اجاره، به درخواست موجر خودداری کنند. همان‌گونه که رهبر شهید نیز در مورد حدود صلاحیت شورای سران سه قوه تأکید کردند. این شورا نباید وارد حدود صلاحیت مجلس شورای اسلامی شود؛ یعنی نمی‌تواند قانون‌گذاری کند یا مصوبه‌ای خلاف قانون داشته باشد. اما متأسفانه مصوبه مذکور نقض صریح و آشکار قانون است. ماده ۴۹۴ قانون مدنی مقرر می‌دارد: «عقد اجاره به محض انقضای مدت برطرف می‌شود»؛ یعنی وقتی مدت عقد اجاره به پایان رسید، دیگر اصلاً قرارداد اجاره‌ای وجود ندارد مگر آنکه موجر و مستاجر برای تمدید آن به توافق برسند.

یادداشت

هزینه‌های یکسان‌سازی ارز در شرایط جنگ

محمدرضا یوسفی شیخ‌رباط

اقتصاددان و استاد دانشگاه مفید

یکی از جملات پریسامد رئیس‌جمهور این است که «اگر نرخ ارز در دی‌ماه یکسان نمی‌شد، در جنگ دچار کمبود کالاها ی اساسی می‌شدیم». این ادعا از دو جنبه قابل بررسی است:

الف. با توجه به تأکید نهادهای حاکمیتی بر احتمال بالای جنگ و تهیه ذخایر شش‌ماهه، می‌توان گفت ایمن‌پیش‌بینی کاملاً بی‌پایه بوده است.

ب. اما پرسش اصلی این است که آیا «یکسان‌سازی جهشی نرخ ارز» موجب جلوگیری از کمبود شد؟ در اینجا باید میان «کمبود فیزیکی» (خالی شدن قفسه‌ها) و «افزایش قیمت» (تورم ناشی از شوک ارزی) تفکیک قائل شد. وجود ذخایر کالایی، کمبود فیزیکی را مهار می‌کند اما نمی‌تواند از رشد جهشی قیمت‌ها جلوگیری کند؛ چراکه قیمت‌ها تحت تأثیر عواملی مانند شوک ارزی، انتظارات تورمی و هزینه‌های تمام‌شده واردات نیز قرار دارند. بنابراین رشد ۱۱۰درصدی تورم مواد غذایی نشان‌دهنده نادیده‌گرفتن آثار شوک‌درمانی نرخ ارز بر سطح عمومی قیمت‌هاست. نکته اساسی‌تر آنکه بازار ارز ایران برخلاف کشورهای توسعه‌یافته، مبتنی بر رقابت نیست. عمده صادرات (نفت، پتروشیمی، فلزات) در انحصار دولت، نهادهای عمومی غیردولتی و شرکت‌های شبه‌دولتی قرار دارد و ارزش افزوده ناچیزی بر منابع طبیعی (که متعلق به همه جامعه است) ایجاد می‌شود. این ساختار، سه ویژگی دارد:

- عرضه‌کنندگان اندک، قدرت تعیین قیمت دارند و انگیزه‌ای برای عرضه ارز با نرخ رقابتی ندارند.
- راست‌ناشی از تفاوت نرخ‌های ارز (دولتی، نیما، آزاد) خود به خود به فساد و تخصیص ناصحیح دامن می‌زند.

۴ صفحه ادامه در

چهارشنبه ۱۰ تیر ۱۴۰۵
۱۶ محرم ۱۴۴۸
۱ جولای ۲۰۲۶
سال بیست‌ودوم
شماره ۵۴۲۱
۴۰ هزار تومان
۸ صفحه

روزنامه

در «شرق» امروز می‌خوانید: مسئولان کمی هم به نظرات کارشناسان بی‌طرف رجوع کنند:حسین رمضان زاده • غول‌کشی به سبک پاراگوئه و مراکش • انقلاب با ماها انقلابه • کیمیش: آبروی آلمان را بردیم

واکاوی توافق میان اسرائیل و لبنان در گفت‌وگوی «شرق» با محمد خواجه‌ویی

گره کور سیاسی در بیروت

گزارش تیتربیک را در صفحه ۴ بخوانید

این گزارش را در صفحه ۷ بخوانید

چگونه مگامال‌ها از فضای مصرف

به ابزاری برای انباشت سرمایه و انتقال هزینه به جامعه تبدیل شدند؟

پشت ویتترین مگامال‌ها

یادداشت

راهبرد پسا جنگ

سیدصادق حقیقت

کرده است. با وجود این، براساس «کذب‌الوقایع»، نمی‌توان زمان مشخصی برای ظهور تعیین کرد. از نظر تاریخی، صفویه نیز همواره مسائل خود را به ظهور امام عصر(ع) گره می‌زد.

۶. سیاست‌های آخرالزمانی: برخی افراد متدین در ایران و اسرائیل سعی کردند جنگ اخیر را به شکلی سیاست آخرالزمانی (Apocalyptic) جلوه دهند. دو طرف معتقد بودند در لحظه آخر، خداوند ایشان را تأیید خواهد کرد. براساس آموزه‌های دینی، نمی‌توانیم وقت آخرالزمان و مصداق آن را مشخص کنیم، خصوصاً که شیعه در عصر غیبت مسئولیت‌های محدودی برای خود تعریف کرده و برای ظهور امام زمانش در حالت انتظار است.

۷. علوم غریبه: برخی از اقسام علوم غریبه برحق و برخی دیگر باطل و حرام هستند. در هر صورت، مسئولان نمی‌توانند مسائل سیاسی کلان را با علوم غریبه عجین کنند یا براساس آن تصمیم بگیرند.

۸. مرز منافع ملی و مسئولیت‌های فراملی: یکی از مسائل اصلی سیاست خارجی دولت اسلامی، مانند هر دولت ایدئولوژیک دیگر، تبیین مرز منافع ملی و مسئولیت‌های فراملی است. دولت اسلامی در موارد ضروری و فوری باید به کمک مسلمانان و بلکه انسان‌های مظلوم بشتابد. در غیر این مورد، ملاک نظر متخصصان است. به بیان دیگر، درباره کمک‌های غیرفوری و غیرضروری باید دید ورود به عرصه مسئولیت‌های فراملی به تقویت منافع ملی ایران اسلامی می‌انجامد یا خیر.

۹. نست تمدن‌سازی و منافع ملی: ساختن تمدن اسلامی در این زمان هرچند

یادداشت

به مناسبت ۱۰ تیر، روز دیپلماسی فرهنگی و تعامل با جهان

میراث فرهنگی، زبان رسای ایران در گفت‌وگوهای جهانی

علی‌داریی

قائم‌مقام وزیر و معاون میراث فرهنگی

تحکیم صلح و دوستی میان ملت‌هاست. میراث فرهنگی، حافظه تاریخی ملت‌ها و پلی میان گذشته، حال و آینده است. ایران با تکیه بر این سرمایه عظیم تمدنی می‌تواند نقش مؤثرتری در گفت‌وگوی فرهنگ‌ها، نزدیکی ملت‌ها و شکل‌دهی به جهانی مبتنی بر احترام متقابل ایفا کند.

بی‌تردید آینده دیپلماسی فرهنگی ایران در گرو پاسداری آگاهانه از میراث فرهنگی، معرفی شایسته آن به جهانیان و بهره‌گیری از این ظرفیت ارزشمند در مسیر تعامل سازنده با جهان خواهد بود.

نگاهی به آینده نظم منطقه‌ای و روابط ایران با کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس در گفت‌وگو با محمدطاهر ربانی

کشورهای حوزه خلیج فارس امروز بیشتر به پیمان امنیتی با ایران نیاز دارند

برگزیده‌ها

سخنگوی وزارت امور خارجه

شروع مذاکرات منوط به اجرای بندهای تفاهم‌نامه است

اقتصاددانان چپ میانه معتقدند سیاست دریافت مالیات از ثروتمندان و کارگران تبعیض‌آمیز است

جهان علیه مالیات ناعادلانه

در باب نمایش دلچسب تیم ملی ژاپن در چند دوره اخیر جام جهانی

خورشید تابان سامورایی‌ها

روایت زوال میراث ملی زاگرس و الزامات تغییر پارادایم

از طرح‌های ناموفق تا مشارکت شبکه‌ای

نگاه

امکان سنجی اثبات وحدت‌تقد در جرم‌تبانی بین دو تیم فوتبال در نظم حقوقی فیفا

یادداشتی از بهروز جوانمرد

یادداشت

یادداشت

وظیفه خبرگان رهبری چیست؟

محمدتقی فاضل‌میبیدی

هم‌زمان با آمدن رئیس‌جمهور به استان قم، بیانیه‌ای از سوی برخی اعضای خبرگان رهبری صادر شد که این نوشتار با این ادبیات و در این شرایط و در این روزگار پرتلاهب، برخلاف مصالح ملی و در تقابل با رئیس‌جمهور به نظر می‌رسید. هرچند دبیرخانه محترم خبرگان رهبری آن بیانیه را به عنوان مجلس خبرگان رهبری مردود دانست، ولی محتوای بیانیه را نظر مقبول آقایان تلقی کرد. شکفتا! چرا باید جمعی از نمایندگان خبرگان رهبری در زمانی که کشور در حال مذاکره است و چند کشور همسایه واسطه شده تا سایه شوم جنگ را از منطقه دور کنند، چنین بیانیه‌ای را صادر کرده و در تقابل با دولت و هیئت مذاکره‌کننده قرار بگیرند؟ با چنین بیانیه‌های پرتعابیه نتنها احقاق حقوق ملت نمی‌شود و مشکلی را حل نمی‌کند، بلکه ممکن است کشور را وارد فاز جدیدی از تجاوزات دشمن قرار دهد. اصولاً وظیفه خبرگان رهبری چیست؟ آیا موظف است در کاری که وظیفه دولت و وزارت خارجه و در نهایت رهبری نظام است دخالت کند؟ عجیباً! که برخی آقایان در مسائل دینی و ملی از مراجع هم پیشی گرفته توبی سرنوشت دین و ملت در دست حضرات است؟ در کنار مواضع صدواسیما که این روزها همواره با این تفاهم‌نامه و دولت و هیئت مذاکره‌کننده سر ستیز و عناد دارد، آقایان خبرگان رهبری چرا باید چنین بیانیه تند و تیزی امضا کنند و بعداً این بیانیه به‌گونه‌ای غیرمنطقی به نظر آید که دبیرخانه آن را خلاف قانون و مردود اعلام کند؟ خسارت‌هایی که در دو جنگ متجاوزه گذشته و در این یک سال بر کشور وارد شد، از رهبری تا ده‌ها فرمانده و دانشمند و صدها انسان به شهادت رسیدند و صدها کارخانه و زیرساخت و پل و پدافند و نیروی دریایی و... به طور کامل ویران شد، از نگاه

آقایان بس نبوده است که باز هم می‌خواهند کشور را وارد جنگ جدید کنند؟ با کدام منطق؟

۴ صفحه ادامه در